

Festa de Sant Antoni Abat

Abrera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Plaça de la Creu - 08630 Abrera.

Coordenades:

Latitud: 41.51562
Longitud: 1.90242
UTM Est (X): 408414
UTM Nord (Y): 4596580

Classificació

Número de fitxa 08001 - 82
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Ja no es celebra.
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa -ArqueoCat SL- Natàlia Salazar
Data de registre de la fitxa: dv., 23/03/2007 - 01:00

Descripció

Cada 17 de gener, dia de la festivitat de Sant Antoni Abat, es celebrava la festa en honor als animals, tant domèstics com aquells que ajudaven a fer la feina del camp. El dia començava amb una cercavila amenitzada per una orquestra que es dirigia a casa de l'abanderat, qui encapçalava els Tres Tombs portant la bandera. Aquest era nomenat juntament amb els cordonistes per la comissió organitzadora. Seguidament

s'anava a l'Església de Sant Pere d'Abrera per celebrar missa. Després de la benedicció dels animals per part del rector es donaven els Tres Tombs passant per la Plaça de la Creu, l'església i pel Barri del Rebato. Les postres típiques de la diada eren els tortells de Sant Antoni. Joan Amades explica que aquest dia "A Abrera feien un ball anomenat del "tortell beneït", pastís que, en tal dia com avui, era de rigor menjar per llevant de taula en totes les llars que tenien bestiar de ferradura, puix que era considerat com una mena de complement de la festa religiosa."

Història

Sant Antoni o Antoni d'Egipte, anomenat també l'Abat, l' Ermità o el Gran (Heraclea, Egipte, 251-Colzim, Egipte, 356) fou un monjo cristià o anacoreta que es retirà al desert de Nítria vers el 270. La seva fama d'home de pregària, lluitador contra els dimonis i de guaridor de malalts atragué al seu voltant un gran nombre de deixebles, establint-se així els primers grups d'eremites. La seva biografia, plena de tradicions meravelloses, fou escrita per Atanasi vers l'any 360, contribuint a l'expansió del monacat. Tant a Orient com a Occident és molt venerat com a sant, i la seva festa se celebra el 17 de gener amb el nom de Sant Antoni Abat. En alguns indrets és el patró dels pagesos; amb aquest motiu hom fa la benedicció del bestiar el dia de la seva festa. Els gremis de tragines i carreters el tingueren com a patró des de l'Edat Mitjana i en celebraven la festa amb els Tres Tombs; aquest doble patronatge ha fet que el poble el designi amb les qualificacions de "San Antoni del porquet" i "Sant Antoni dels Ases". Joan Amades fa constar al "Costumari Català" una vella tradició, ratificada per diversos hagiògrafs i biògrafs, segons la qual el sant va realitzar dos miracles mitjançant els quals va curar un porquet i un ase. El més conegut és l'episodi que explica com, una vegada arribat el sant a Barcelona, se li va presentar una truja que portava un garrinet a la boca que no podia caminar perquè era camatort. La mare va deixar el porquet als peus del sant, qui el va beneir guarint-lo. La truja, agraïda al sant, no va deixar-lo mai més, seguint a Sant Antoni pertot arreu. Com que el sant va morir abans que la bèstia, la llegenda diu que la truja el va enterrar. Des de llavors a la iconografia que caracteritza al sant sempre hi figura al seu costat un porquet. Sant Antoni és tingut, per tant, com a patró dels animals, especialment dels domèstics. Era un costum arrelat de no fer treballar el bestiar en aquesta festivitat, donar-los un pinso extraordinari i fer-los objecte d'un tractament respectuós. Al segle XV celebraven la festivitat de Sant Antoni els gremis de llogaters de mules i bastaixos de ribera.

Bibliografia

AMADES, Joan (1950): Costumari Català. El curs de l'any, Vol. I., Salvat Editores, Barcelona, pp. 467-476 i 492.

BADA, Joan (1970): "Antoni, dit el Gran" GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA, Vol. 2, pp. 254-255.

SOLER, Jordi (2001): Folklore Català a Abrera. Entitats i festes. Inèdit.

